

Asia: VN/24649/2023/

Ositusvaateen vanhentuminen; työryhmän mietintö

Yleistä

Onko teillä yleistä lausuttavaa työryhmän ehdotuksesta?

Oikeuspalveluvirasto kiittää mahdollisuudesta lausua tässä asiassa.

Oikeuspalveluvirasto pitää ehdotusta ositusvaateen vanhentumisesta kannatettavana. Oikeuspalveluviraston toiminnassa tulee usein esille tilanteita, että ei ole mitään tietoa, onko ositusta puolisoiden välillä toimitettu eikä edes oikein tietoa siitäkään, miten asiaa voisi selvittää. Toimialamme toimintaa helpottaa ja nopeuttaa selkeästi, mikäli ositusvaateen vanhentumista koskeva säätely saataisiin voimaan.

Avio-oikeuden vanhentuminen (AL 66 §, 103 c § ja 103 d § sekä lakiehdotukset 2-4)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä?

AL 66 §:n muotovaatimus kirjallisesta paperisesta sopimuksesta omakätisin allekirjoituksin lienee toistaiseksi hyväksyttävissä, mutta työryhmän esityksessä todetuin tavoin sitä on syytä arvioida uudelleen lähitulevaisuudessa esimerkiksi samassa yhteydessä, kun Digi- ja väestötietovirastoon perustettavaksi kaavailtua uutta avio-oikeusasioiden rekisteriä suunnitellaan.

AL 103 c §:ssä määritelty tapa katkaista vanhentuminen hakemalla pesänjakajaa, tuntuu ensi ajatuksena jossain määrin jäykältä tavalta toimia. Työryhmän esityksessä on pohdittu myös mahdollisuutta katkaista vanhentuminen käyttäen todisteellista tiedoksiantoa. Tämä vaihtoehto on hylätty, koska siitä ei aina jää jälkeä viranomaisrekisteriin. Kuten työryhmän esityksessäkin on todettu, todisteellinen tiedoksianto kuitenkin saattaisi säästää tuomioistuimen resursseja. Siksi voisi olla hyvä miettiä mahdollisuutta saattaa vanhentumisen todisteellinen katkaiseminen viranomaisen tietoon esimerkiksi samalla tavoin, kuin puolisoiden sopimus muusta kuin 10 vuoden

vanhentumisajasta on ehdotettu tehtäväksi eli että se rekisteröitäisiin Digi- ja väestötietovirastoon tai Ahvenanmaan valtionvirastoon. Todisteellinen tiedoksianto olisi kansalaisnäkökulmasta katsoen myös paljon kevyempi toimintatapa, kuin tuomioistuinkäsittely, vaikka siihen liittyisikin rekisteröinti tai muu vastaava kirjaamisvaatimus.

AL 103 d §:ssä ehdotettu mahdollisuus sopia ositusvaateen vanhentumisesta toisin, kuin 103 c §:ssä säädetään, on kannatettavaa puolisoiden ja perheiden erilaisten tilanteiden vuoksi.

Vallinnanrajoitusten vanhentuminen (AL 86 §)

Lausuntonne ehdotetusta säännöksestä?

Ehdotettu 10 vuoden vanhentumisaika koskien vallintarajoituksia on työryhmän mietinnössä mainittujen perusteiden nojalla hyvä ja kuten mietinnössä on mainittu, 10 vuotta on riittävä aika järjestää asiat puolisoiden välillä niin, että vallinnanrajoituksille ei ole enää tarvetta.

Yhteisomistusolettaman vanhentuminen (AL 89 §)

Lausuntonne ehdotetusta säännöksestä?

On perusteltua ja kohtuullista, että yhteisomistusolettamaa ei sovelleta, mikäli avioliiton lainvoimaisesta purkautumisesta on kulunut 10 vuotta. Jos jokin omaisuus on ollut toisen puolison hallussa 10 vuoden ajan, niin on selvää, että mikäli toinen puolisoista olisi katsonut omaisuuden kuuluvan itselleen, olisi hänellä ollut riittävä ja kohtuullinen aika ryhtyä toimenpiteisiin saadakseen kyseisen omaisuus itselleen.

Vaihtoehdot ja työryhmän harkitsemissa kysymyksiä, joihin ei ehdoteta muutoksia (mietinnön luvut 5.1 ja 5.2)

Näkemyksenne näissä luvuissa käsiteltyjen asioiden lainmuutostarpeista?

Työryhmän kannanotot mietinnön lukujen 5.1 ja 5.2 osalta vaikuttavat perustelluilta ja hyväksyttäviltä.

AL 66 §:n muotovaatimusten osalta on otettu kantaa vaihtoehtoiseen tapaan ratkaista asia edellä ko. pykälää koskevassa osassa.

Pääasialliset vaikutukset (mietinnön luku 4.2)

Onko teillä täydennettävää ehdotuksen vaikutusarvioiteihin?

Oikeuspalveluviraston toimialojen toiminnan kannalta arvioituna ositusvaateen vanhentuminen ja muut tässä mietinnössä ehdotetut uudistukset avioliittolakiin tulisivat erittäin todennäköisesti

vaikuttamaan myönteisesti työmme sujuvuuteen ja joutuisuuteen ja siten myös säästämään osaltaan valtion varoja, kun vaikea selvittämistyö jäisi uudistusten myötä pois.

Muuta

Onko teillä muuta lausuttavaa työryhmän ehdotukseen liittyen?

-

Vilanka Olli
Oikeuspalveluvirasto